

MATEMATİK TERİMLERİNİN SOSYAL MEDYAYA YANSIMASI : “>” İŞARETİ ÖRNEĞİ

Ebubekir Eraslan

- Son zamanlarda sosyal medya aracılığıyla pek çok yapı, ifade, işaret ve kısaltma Türkçeye giriyor ve Türkçede kullanılıyor. Belki de görünürde daha çok Z Kuşağı denilen kesim tarafından kullanılan bu yapılar, ifadeler, işaret ve kısaltmalar aslında pek çok kesime hitap ediyor ve bu “yeni”likler farklı olmak ve de güncelden uzak kalmamak adına herkes tarafından benimsenip kullanılıyor.

“>” işaretinin Türkçe sözlüklerde birebir karşılığı olmasa da Türk Dil Kurumu’nun 2005 yılında çıkardığı *Yazım Kılavuzu*’nun “yazıda kullanılan diğer işaretler” bölümünde söz konusu işaret için şöyle denilmektedir (TDK, 2012: 79).

> *Büyüktür; dil bilgisinde çıkma.*

Türk Dil Kurumunun yayımladığı *Matematik Terimleri Sözlüğü*’nde “>” işaretiyle ilgili hem sözlük içinde hem de sözlüğün girişindeki simgeler bölümünde herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır (Hacısalıhoğlu, 2000).

Türk Dil Kurumunun yazım kılavuzunda verilen dil bilgisi kullanımı alanı, daha çok alanın uzmanları tarafından bilinirken ilkokuldan itibaren sürekli matematik terimi olarak karşımıza çıkan ve “büyüktür” anlamı veren “>” işareti herkes tarafından daha çok bilinirliğe sahiptir. Yine söz gelimi “5>3’ten büyüktür.” ifadesi nesnel bir ifadedir, kimse bunun aksini ifade edemez. Fakat Ayşe>Fatma dediğimizde - eğer matematikle ilgili bir konu değilse - bu ifade öznel, herkes Ayşe>Fatma ifadesinden farklı bir anlam ve yorum çıkarabilir.

“>” işareti bugün sosyal medyada duygu ve düşüncelerini alıcıya aktarmak isteyenler tarafından iki nesne, kişi vb. arasında karşılaştırma yaparken aynı matematik terimindeki anlamıyla fakat herhangi bir yazılı ifade olmadan kullanılmaktadır. Yani bir beğeni, istek, destek, tercih “>” işaretiyle verilmektedir. Örneğin “Fatma’yı değil Ayşe’yi destekliyoruz, beğeniyoruz, tercih ediyoruz...” denmiyor da “Ayşe>Fatma’dan” deniliyor. Böylece “>” işareti “destekliyorum, beğeniyorum, tercih ediyorum...” cümlelerinin yerine kullanılmış oluyor. Yani yüzey yapıdaki matematikte kullanılan “>” işareti anlam genişlemesine de uğrayarak derin yapıda bambaşka anlamları ifade etmeye başlıyor.

Peki bu durumun sebebi nedir? Sosyal medyada uzun uzun “herkese karşı seni destekliyorum, beğeniyorum, tercih ediyorum, seviyorum...” denilmiyor da sadece ve sadece “>” işaretiyle bu ifadeler derin yapıya gönderiliyor. Bunun sebebi tabii ki “en az çaba” kuralıdır. Nitekim Korkmaz (2007: 84), en az çabayla ilgili şöyle demektedir:

“Konuşma sırasında zamandan ve emekten tasarruf ederek kolaylık sağlamak amacıyla ses düşmesi, ses benzeşmesi, ses ve hece kaynaşması gibi olaylara yol açan kural.”

Üstünova (2002: 169) da aynı kavramla ilgili şu ifadeleri söylemektedir:

“İletişimde zamandan tasarruf, dilin tekrardan hoşlanmayıışı, en az çaba ilkesi gibi nedenler, anlatım kısalığına yol açmaktadır. Yazarın / konuşanın, okuyanın / dinleyenin bir şeyler bildiğini, dikkatle okuduğunu / dinlediğini düşünmesi, kimi birimlerin cümleden atılmasına, düşürülmesine neden olmaktadır.”

Korkmaz, “zaman ve emekten tasarruf ederek kolaylık sağlamak amacıyla” en az çaba ilkesinin kullanıldığını söylemektedir. Üstünova da “tasarruf, dilin tekrardan hoşlanmayıışı, anlatım kısalığı” gibi nedenlerle en az çaba ilkesine başvurulduğunu belirtir, “>” işaretinin neden kullanıldığı ve de tercih edildiğini şöylece ifade etmiş olur: “Yazarın / konuşanın, okuyanın / dinleyenin bir şeyler bildiğini, dikkatle okuduğunu / dinlediğini düşünmesi, kimi birimlerin cümleden atılmasına, düşürülmesine neden olmaktadır.”

Sosyal medya kullanıcıları ve özellikle de Z Kuşağı denilen grup bilmeden en az çaba ilkesi gereği söylemek veya belirtmek istediklerini derin yapıya alırken matematikte büyüktür anlamıyla kullanılan “>” işaretini yüzey yapıya çıkarmaktadır. Böylece hem az sözle hatta işaretle çok daha fazla söz ve anlam ifade edilmiş hem de “en az çaba ilkesi”ne yeni bir kullanım alanı getirilmiştir.

Resim 1: Matematikte Kullanılan Küçüktür İşareti

Kaynaklar

Hacısalihoglu, H. Hilmi vd., *Matematik Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2000.

Korkmaz, Zeynep, *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2007.

Üstünova, Kerime, "Cümle Çözümlemelerinde Yüzey Yapı-Derin Yapı İlişkileri", *Dil Yazıları*, Akçağ Yayınları, Ankara 2002.

Türk Dil Kurumu, *Yazım Kılavuzu*, TDK Yayınları, Ankara 2012.